

Andrzej Grzymkowski

Modła, gm. Wiśniewo, woj. ciechanowskie. Stanowisko I

Informator Archeologiczny : badania 16, 163-164

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kontynuowano prace nad określeniem zasięgu cmentarza oraz badano jego centralną część. Prace objęły powierzchnię 62,5 m². Odkryto dalszych 12 grobów znajdujących się pod warstwą ciałopalenia. Nie znaleziono w tym sezonie grobów ciałopalnych. Odkryto trzy pochówki niemowląt, dwa dzieci, a pozostałe osobników dorosłych. W jednym wypadku grób miał strukturę pionową - zawierał trzy ułożone nad sobą pochówki, w innym dwa szkielety spoczywały obok siebie. W dwóch grobach znaleziono kompletne trzy szkielety, w trzech - szkielety bez czaszki i ramion, w pozostałych ich układ był silnie odkształcony. W grobie nr 51 w rozpołowioną czaszkę dziecka wstawiono naczynie.

Na uwagę zasługują dwa zespoły grobowe: nr 50 - zawierający kolbę ze szczególnie dużych wisiorów bursztynowych, grzebień, zapinkę brązową i sprzączkę oraz grób nr 56 dziecka z naszyjnikami z paciorków bursztynowych, fajansowych, szklanych, fajansowo-szklanych i mozaikowych oraz wisiorów bursztynowych. W kolbę wkomponowany był amulet ze złamanego pierścionka kościanego. Przy lewej skroni znaleziono brązową igłę, przy prawej takąż zatyczkę do przędzy. Na obojczykach leżały dwie fibule w kształcie ptaków /typologicznie najbliższe VII A/. Wzdłuż lewej nogi ustawiono cztery naczynia. Zestaw uzupełniał leżący na kościach miednicy grzebień rogowy. Grób byłznaczony stelą .

W centralnej prawdopodobnie części cmentarzyska zlokalizowano prostokątny obiekt o konstrukcji słupowej - roboczo interpretowany jako świątynia cmentarza. Interesującą jest brak w jej obrębie warstwy spalonych kości.

Badania będą kontynuowane.

MODŁA, gm. Wiśniewo
woj. ciechanowskie
Stanowisko I

Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej
w Mławie

Badania prowadził mgr Andrzej Grzymkowski. Finansował WKZ w Ciechanowie. Siódmy sezon badań. Cmentarzysko birytualne: ciałopalne i szkieletowe, z wyraźną dominacją pochówków ciałopalnych. Okres rzymski, I-IV w., z przewagą grobów wczesnych. Kultura przeworska oraz elementy kultury wielbarskiej.

Prace kontynuowano w części północnej i wschodniej cmentarzyska. Uchwycono jego granicę południowo-wschodnią₂ i północno-zachodnią. Zbadano teren o powierzchni 1.500 m², odkrywając 57 obiektów. Były to przede wszystkim groby ciałopalne: jamowe i popielnicowe, obsypane stosem i czyste. Stwierdzono obecność kilkanaście jam, usytuowanych w najbliższym sąsiedztwie grobów. Zarejestrowano jedno palenisko.

Część grobów była zniszczona lub uszkodzona przez okopy z pierwszej wojny światowej oraz intensywną orkę. Znaczna ilość zabytków znalezionych poza obiektami, jak zapinki, szpile, noże, potwierdza znaczny stopień zniszczenia stanowiska.

Do najciekawszych odkryć tego roku należy zaliczyć grób nr 53/82, birytualny, podwójny, zawierający pochówek kobiety ciałopalny i dziecka - szkieletowy, usytuowane w jednej jamie grobowej. Przy pochówku dziecka znaleziono paciorki i wisiorki z bursztynu. Grób posiadał częściową obstawę kamienną. Należy do grupy najmłodszych pochówków późnorzymskich na badanym obiekcie.

Innym ciekawym pochówkiem ciałopalnym, późnorzymskim był grób nr 18/82 zawierający: naszyjnik z brązu, z czworokątnego drutu, aplikację z wypukłej blachy brązowej, z dziurkami, w kształcie dużego, asymetrycznie ustawionego listka koniczyny /?/; dwa srebrne pierścionki /?/, fragmenty grzebienia zdobionego kółeczkami, fragment ozdoby - zawieszki /?/ z masy szklanej, w kształcie bransolety /?/, sprzączkę owalną z brązu oraz asymetrycznie dwustożkowy przęślik gliniany.

Inną niezmiernie interesującą grupę stanowią groby wczesnorzymskie, dzielące się na dwie podgrupy: bardzo wczesną /7 grobów/, datowaną wstępnie na fazy A₂/B₁ i B₁ oraz wczesną /9 grobów/, datowaną wstępnie na fazy B₂ i B₂/C₁. Obie podgrupy były ciekawie i bogato wyposażone w zestawy brązów, jak zapinki: wczesne i późne oczkowate, trąbkowate, bransolety, szpile, a także w przedmioty z żelaza: zapinki, bransolety, sprzączki. W dwóch grobach wystąpiły ostrogi żelazne a w kolejnym zminiaturyzowane narzędzia żelazne.

Wczesnorzymskie groby odkryte na tym stanowisku wyraźnie nawiązują do podobnych znalezisk z tego okresu na Kujawach i Wyżynie Łódzkiej.

Materiały wraz z dokumentacją znajdują się w Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie.

Prace będą kontynuowane.

NADKOLE, gm.Łochów
woj.siedleckie
Stanowisko 2

Państwowe Muzeum
Archeologiczne w Warszawie

Badania prowadził mgr Jacek Andrzejowski przy współudziale dr Teresy Dąbrowskiej oraz mgr Anny Grochulskiej i mgr Anny Wróblewskiej. Finansowało PMA. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej z wczesnego okresu wpływów rzymskich.